Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 12 декабрь 1972 йил, сешанба | № 289 (15.460). Баҳоси 2 тийин.

СССР 50 йил

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Олий Совети Президиуми Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини нишонлаш учун 1972 йил 21 декабрь куни Москва шаҳрида, Кремлнинг Съездлар саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети ва Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Советининг қўшма тантанали мажлисини ўтказишга қарор қилдилар.

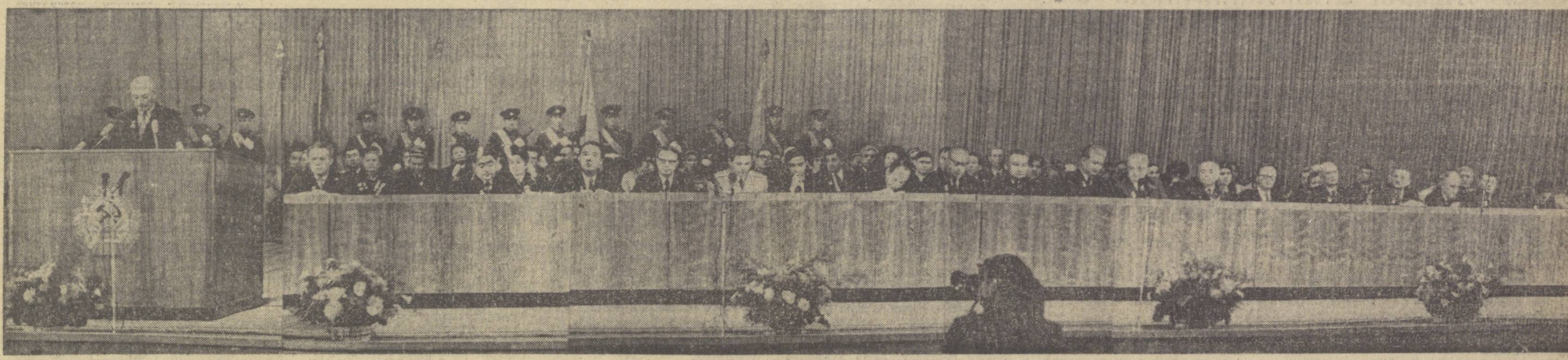

ТОШКЕНТ, 11 декабрь. Санъат саройи. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Узбекистон ССР Олий Советининг қўшма тантанали мажлиси. Суратда қўшма мажлиснинг президиумида. Минбарда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов.

Р. Шамсутдинов ва А. Авазов фотоси. (ЎзТАГ).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Кўп миллатли совет халқи улуғ байрамининг, шонли юбилей — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлиги 50 йиллигининг ҳозирги шодиёна ва қувончли кунларида биз — Узбекистон Компартияси Марказий Комитети, Узбекистон ССР Олий Совети тантанали мажлисининг қатнашчилари республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан улуғ Ленин партиясига — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига қизғин салом йўллаб, самимий миннатдорчилик, чуқур ташаккур ва садоқат сўзларини чин кўнгилдан изҳор этамиз.

Кўп миллатли социалистик давлатни барпо этишда партия ва халқнинг йўлбошчиси Владимир Ильич Ленинннинг хизмати ғоят буюкдир.

СССРнинг ташкил этилганлиги ўзининг сиёсий моҳияти ва социал-иқтисодий оқибатлари жиҳатидан мамлакатимиз тарихидагина эмас, бутун инсоният ижтимоий ривожи тарихида ҳам буюк ўрин олади. Бу жаҳоншумул тарихий воқеа — пролетар интернационализми ғоялари тантанасининг, ленинча миллий сиёсат изчиллик билан амалга оширилганлиги туфайли қўлга киритилган самарали натижаларнинг ғоят ёрқин далилидир.

Планетамизда биринчи марта шундай давлат вужудга келдики, ундаги турли миллатлар ва элатлар ягона бузилмас қардошлик иттифоқида абадий жипслашдилар. Мамлакатимиздаги барча халқларнинг энг эзгу орзу-умидлари, В. И. Ленин билан Коммунистик партиянинг озод этилган миллатлар қардошларча иттифоқини янада мустаҳкамлаш тўғрисидаги, социализм ва коммунизм қуришда ҳамма республикалар меҳнаткашларини ихтиёрий ва маҳкам бирлаштириш ҳақидаги ўлмас ғоялари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида мужассамлашди.

Октябрь революциясининг сўнмас шуъласи Узбекистон меҳнаткашларининг ўрта асрчилик ва феодализм зулматидан социализмга бориш йўлини ёрқин нур билан чароғон қилди. Коммунистлар партияси раҳбарлигида ўзбек халқи ўзининг совет миллий давлатини барпо этди, ўз тақдирининг тўла ҳуқуқли хўжайини бўлиб қолди, бир авлод умри давомида бутун бир тарихий босқичдан хатлаб ўтиб, экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда олға томон шахдам одим ташлади.

Совет халқларининг қардошлик оиласида, Ленин партиясининг иродаси билан, озод халқнинг қўллари, ақл-заковати ва ижодий ғайрати билан Узбекистон қолоқликдан ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маънавий тараққиёт чўққиларига кўтарилди.

Узбекистон меҳнаткашлари ўз жонажон социалистик давлатининг олтин юбилейи арафасида, барча совет халқлари билан биргаликда қаҳрамонона ғалабалар ва зафарлар йўлига зўр ифтихор ва мамнуният туйғуси билан назар ташламоқдалар. Ҳозир Узбекистон илғор индустрия ва юксак даражада ривожланган социалистик қишлоқ хўжалиги ўлкасидир.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олаётган Узбекистоннинг шонли ишчилар синфи республиканинг индустриал қудратини кучайтирмоқда, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга муносиб ҳисса қўшмоқда. Беш йиллик иккинчи йилининг давлат плани 1971 йил плани сингари муддатидан аввал бажарилади. Мамлакат пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот олади.

Қишлоқ меҳнатчилари ишчилар синфи билан баб-баравар одим ташлаб бормоқдалар. Колхоз ва совхозлар давлатга ғалла, шоли, сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, пилла ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотларини сотиш йиллик планларини ошириб бажардилар. Гўшт, сут, тухум ва жун тайёрлаш планлари бажарилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Иттифоқининг юбилейи йилида партияга берган ваъдаларини шараф билан бажариб, 4 миллион 710 минг тонна пахта етиштирганликлари ва севикли Ватанга топширганликлари билан айниқса фахрланадилар.

Социалистик Узбекистон — кўпдан-кўп мактаблар, олий ўқув юртлари ва техникумлар, илмий муассасалар, кутубхоналар ва маданият саройлари мавжуд бўлган республикадир; социалистик Узбекистон — халқ ўзининг бутун истеъдоди ва талантини рўёбга чиқарган, бой маънавий ҳаёт кечираётган республикадир.

Республикамизнинг буюк муваффақиятлари — ишчилар, колхозчилар, зиёлилар меҳнатда кўрсатган қаҳрамонликнинг, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати қилаётган доимий ғамхўрликнинг барча қардош республикалар меҳнаткашлари бериб келаётган бебаҳо ёрдамининг натижасидир.

Шу боисдан ҳам биз беғараз ва сахий ёрдамлари учун, муқаддас ва мусаффо дўст бўлганликлари учун, курашдаги мустаҳкам бирликлари ва биргаликда қозонилган қувончли ғалабалар учун барча қардош халқларга, улуғ рус халқига шонли юбилей кунларида Узбекистоннинг самимий миннатдорчилик ҳис-туйғуларига тўлиб тошган коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан қизғин ташаккур изҳор қиламиз.

Эътибор ва ғамхўрлик қилганлиги учун, совет халқининг тинч бунёдкорлик меҳнатига қулай шарт-шароитларни таъминлаб берганлиги учун жонажон партияга қизғин ва самимий миннатдорчилик билдирамиз.

Буюк тинчлик программасини изчиллик билан амалга ошираётган КПСС Марказий Комитетининг, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг ва шахсан партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳормай-толмай олиб бораётган фаолиятини барча совет кишилари сингари Узбекистон меҳнаткашлари ҳам батамом ва тўла-тўкис маъқуллайдилар.

Узбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари ва меҳнаткаш зиёлилари ўз сафларини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитети теварагига янада маҳкамроқ жипслаштиришга, социалистик интернационализм ва халқлар қардошлиги буюк байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб боришга тантанали қасамёд қиладилар. Биз барча совет халқлари билан, оғамиз — улуғ рус халқи билан бузилмас дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириб, мустаҳкамлайверамиз, ҳамиша ва ҳар ишда шу муқаддас дўстликка содиқ бўлиб қоламиз, бу дўстликни астойдил кучайтираверамиз, кўз қорачиғидек ардоқлаб асраймиз.

Узбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун, коммунизм улуғ ғояларининг тантанаси йўлида ленинчи Марказий Комитетнинг доно ва синалган раҳбарлигида фидокорона меҳнат қилаверишга азми-қарор берганлар.

Мамлакатимиз халқлари дўстлиги ва бахт-саодатининг мустаҳкам қўрғони, тинчлик ва тараққиётнинг ишончли таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи гуллаб-яшнайверсин, мустаҳкамланаверсин ва абадий шуҳрат топаверсин!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — Улуғ Ленин партияси!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ҚЎШМА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСИ

БУТУН ИНСОНИЯТ ДАҲОСИНИНГ ХОТИРАСИНИ ЭСЛАБ

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги арафасида қизил ленталар билан ўралган гулчамбарлар Тошкент марказидаги мамлакатимиз халқлари улуғ дўстлигининг ижодкори, Коммунистик партия ва кўп миллатли Совет давлатининг ташкилотчиси Владимир Ильич Ленин ҳайкали супасига қўйилди.

Қорақалпоғистон АССР, республикадаги барча областлар ва Тошкент шаҳар меҳнаткашларининг делегациялари гулчамбарлар қўйишди.

11 декабрда ҳайкал супасига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан гулчамбар қўйилди.

Тантанали маросимда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. Р. Расулов, С. У. Султонова қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ҲУР РЕСПУБЛИКАЛАР ИТТИФОҚИГА ШОН-ШАРАФЛАР

ТОШКЕНТДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Катта ва одатдан ташқари нуроний байрам ўзбеклар диёрига кириб келмоқда. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллигини Ўзбекистон меҳнаткашлари бутун мамлакат билан бирга кенг ва шоду-ҳуррамлик билан нишонламоқда.

Миллион-миллион кишилар ўзларининг ижодлари ва ишларини мана шу тантанага бағишлаб, совет халқларининг Ильич тузган ва вояга етказган бузилмас қардошлигини меҳнатдаги муваффақиятлари билан улуғладилар. Байрам олди мусобақаси коммунистик қурилишнинг барча участкаларида жуда катта қувончли ғалабалар келтирди. Умумхалқ байрамининг бўёқлари мана шу ғалабалар нурида тағин ҳам ёрқин бўлиб товланмоқда.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг ССР Иттифоқининг олтин юбилейига бағишлаб 11 декабрда Тошкентдаги Санъат саройида қўшма тантанали мажлиси бўлди. Тошкент область партия комитети ва пойтахт шаҳар партия комитети аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Тошкент область ва шаҳар партия ташкилотлари ревизия комиссияларининг аъзолари, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область ва шаҳар Советлари депутатларининг иштирокида ўтказилган тантанали мажлисига республика меҳнаткашларининг вакиллари шоду-ҳуррам бўлиб тўпландилар. Саноат ишлаб чиқаришнинг новаторлари, машҳур юқори ҳосил усталари, механизаторлар, фан ва маданиятнинг кўзга кўринган арбоблари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, Совет Армиясининг жангчилари, Совет ҳокимиятининг пойдеворини қурган революцион ҳаракат ветеранлари ҳам Санъат саройига йиғилдилар.

Меҳнаткашлар коллективларининг вакилларини пионерлар кутиб олиб, байрам билан табриклайдилар ва эсдалик значокларини топширадилар. Революцион марш садолари янграйди.

Коммунистик партия ва кўп миллатли Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Лениннинг иттифоқдош республикалар байроқлари орасига қўйилган катта портрети Санъат саройи саҳнасига ҳусн бериб турибди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. Р. Расулов, С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, С. К. Зиёдуллаев, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, министрликлар, идоралар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари президиумдан жой оладилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов кириш нутқи сўзлаб тантанали мажлисни очди. Залда ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Давлат гимнлари янграйди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси фахрий президиумга ғоят баланд руҳ билан сайланади. Фахрий президиумнинг состави тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси профессор И. А. Райкова киритди. У Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида В. И. Лениннинг чақириғига биноан бошқа рус олимлари билан бирга Тошкентга келган эди. Улар олий таълимни ва фанни ривожлантиришга, Ўрта Осиёда биринчи олий ўқув юртини — Тошкент давлат университетини ташкил этишда ўзбек қардошларига амалий кўмаклашиш учун юборилган эдилар.

Иккита Ленин ордени билан безатилган Ўзбекистон ССР байроғи ҳамда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ярим асрлик юбилейи муносабати билан республикани тақдирлаб КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС берган эсдалик байроқ олиб чиқилади. Байроқларни Ленин орденли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози комплекс механизациялашган звеносининг раҳбари Э. Алиев, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Б. Д. Бобоев, Фарғонадаги азот ўғитлари заводининг ишчиси В. М. Белкина, В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация заводининг ишчиси А. А. Девятова, Қорақалпоғистон АССРдаги Крупская номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Камолова, Тошкент областидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ким Пен Хва, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Шарофиддинов, «Ташсельмаш» заводининг мастери Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Юсупов кўтариб кирадилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун сўз КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидовга** берилади.

Доклад сўзларига мажлис қатнашчилари, улар билан бирга эса Санъат саройи эшикларини бамисоли кенг очиб қўйган телевидение ва радио орқали шаҳар ва қишлоқларнинг миллион-миллион меҳнатчилари ҳам диққат билан қулоқ солиб тинглайдилар. Улар ленинча миллий сиёсатни изчиллик билан амалга ошираётган Коммунистик партиянинг доно етакчилигида совет халқлари аҳил оила бўлиб, ярим аср ичида босиб ўтган шонли йўлга фахрланиб қарайдилар. Республика бу улуғ юбилейни муносиб кутиб олаётганлигини кўрсатувчи рақамлар айтилганида залда қарсаклар бошланиб кетади. Бу рақамлар орасида беш йилликнинг иккинчи йилида Ўзбекистонда териб олинган пахтанинг миқдорини кўрсатувчи 4 миллион 710 минг тонна рақами ҳам бор. Бу рақам жуда кўп нарсани — дала меҳнатчиларининг қаҳрамонлигини ҳам, республика қишлоқ хўжалигига бақувват таянч бўлган Ўзбекистон индустриясининг қудратли қувватини ҳам, фан ва маданиятнинг қудратли парвозини ҳам ўзида мужассамлаштирди. Бу рақам Ўзбекистон меҳнаткашлари социалистик ватан куч-қудратини тўхтовсиз мустаҳкамлашга, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли амалга оширишга маҳкам бел боғлаганликларидан далолат бериб турибди. Мажлис қатнашчилари Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари ўз сафларини Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига янада маҳкамроқ жипслаштиришга қатъий қарор берганликларини қизғин қарсаклар билан изҳор этадилар.

Залда Советлар ҳокимияти учун, халқ бахт-саодати учун олиб борилган жангларнинг шиддатли кунларини эслатувчи куй янграйди. Шу куй садолари остида бир группа кекса большевиклар, Октябрь революциясининг ва гражданлар урушининг ветеранлари, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун олиб борилган курашнинг актив қатнашчилари — М. Алимов, Ш. Арзиева, А. З. Аҳмедов, И. И. Васильев, М. М. Майорова, М. И. Мешчеркин, Р. Мусамуҳамедов, К. Раҳимов, Л. Саримсоқова, Р. Шаймонов, К. Ерматов саҳнага чиқадилар. 1918 йилдан бери партия аъзоси, Тошкент ремонт-қурилиш трестининг бош инженери А. З. Аҳмедов мажлис қатнашчиларини сидқидилдан табриклайди.

А. З. АҲМЕДОВ НУТҚИ

— Бизларга, совет ҳокимиятини барпо этиш ва мустаҳкамлаш учун кураш қатнашчиларига, кекса коммунистларга, — деди у, — сизларни ва сизлар орқали республикамизнинг барча меҳнаткашларини умумхалқ байрами — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги байрами билан партия ва меҳнат ветеранлари номидан табриклаш ҳамда муборакбод этишдек катта бахт-саодат насиб бўлди.

Бизлар, Советлар мамлакати ўзининг олтин юбилейигача босиб ўтган қаҳрамонона йўлни кўрган кишилар сизларнинг бахтиёр чеҳрангизга қараганимизда, завқ-шавққа тўлиб кетамиз. Бизнинг кўз ўнгимизда ярим аср мобайнида босиб ўтилган ана шу йўлнинг ҳаммаси ўзининг бутун равшанлиги, порлоқлиги билан намоён бўлмоқда. Биз ҳали ўзбеклар орасида саводхон кишиларни топиш амри маҳол бўлган вақтларни эсимизда яхши сақлаб қолганмиз. Аҳоли қоп-қоронғи кулбаларда кун кечирарди. Ариқдан сув ичиларди, бойнинг қамчиси сабоқ берарди, оллоҳга сиғиниш медицина хизматини ўтарди.

Ўша оғир ва мушкул вақтларда биз, коммунистлар Ильич чироғини, тўқувчилик фабрикасини, трактор билан сувни орзу қилардик. Мана бугун орзуларимиз рўёбга чиққанини ўзингиз кўриб турибсиз. Фарзандларимиз билан невараларимиз билим олишмоқда, ажойиб мактабларимиз, саройларимиз, фабрика, заводларимиз бор. Бу корхоналар ранг-баранг маҳсулотлар ишлаб чиқармоқда. Бизнинг хазинамизда бойлигимиз — сариқ олтин, зангори олтин ва оқ олтин мўл бўлди. Туя билан отнинг ўрнини «Антей» эгаллади. Бугунги кунда капиталистлар бизларга қадам ранжида қилмоқдалар, лекин улар энди қўлларига қурол тутиб келаётганлари йўқ, балки қандай қилиб яхшироқ ишлашни, илм, фан, техникани ва маорифни ривожлантиришни ўрганиш учун келмоқдалар.

Лекин биз буларга осонликча муяссар бўлганимиз йўқ. Тарих совет халқи ўзининг эзгу мақсадига эришгунча бўлган йўлда — гражданлар урушида, босмачиларга қарши курашда, ниҳоят, Улуғ Ватан урушида неча кунларни бошидан кечирганлигини, даҳшатли синовлардан ўтганлигини унутмайди. Партиямизнинг доно раҳбарлиги туфайлигина, порлоқ келажакка бўлган умид-ишонч, бунинг устига тош-метиндек мустаҳкам бирлик ва жипслик, ягона буюк иттифоққа бирлашган турли миллатларнинг қаҳрамонлиги ва фидокорлиги туфайли совет кишиларининг бугунги кун тўғрисидаги орзуларини рўёбга чиқаришга муяссар бўлдик.

Биз Ленинград, Москва, Иваново ва мамлакатимиздаги бошқа шаҳарлар ишчиларининг республикамизда экономика ва маданиятни равнақ топтиришдаги хизматларини унутмаймиз. Йигирмабешмингчиларни, Ленинград ишчиларининг оталиқ қилганлигини, электростанцияларни ва Чирчиқ химия комбинатини қуришдаги кўмакларини, тўқимачилик комбинатини ва бошқа ўнлаб заводлар ҳамда фабрикаларни барпо этишда берган мададларини бир эслаб кўринг. Нимаики орзу қилган бўлсак, шуларнинг бари рўёбга чиқди. Шунинг учун ҳам бизлар, кекса авлодга мансуб кишилар бошлаган ишни фарзандларимиз ва невараларимиз муносиб равишда давом эттираётганликларини ўйлаганда қувончларга тўламиз.

Бизлар сизларга, коммунизм қурилишининг ёш авлодига Октябрь ғалабаларини, мамлакатимиз халқлари дўстлигининг муқаддас анъаналарини кўз қорачиғидек авайлаб асрангиз ва бойитингиз, деб чақириқ билан мурожаат қиламиз.

* * *

Меҳнаткашларнинг делегациялари бирин-кетин кириб келадилар. Уларнинг составида республика областлари ва районларининг донгдор кишилари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари бор.

Залга биринчи бўлиб Тошкент областининг делегацияси кириб келади. Область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов минбарга чиқади.

М. М. МУСАХОНОВ НУТҚИ

Бугунги шодиёна ва тантанали кунда Тошкент области коммунистлари, ишчилари, колхозчилари, зиёлилари номидан, барча меҳнаткашлари номидан сиз, азиз ўртоқларни ва сизлар орқали Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини улуғ айём билан — ССР Иттифоқининг олтин юбилейи билан табриклашга ижозат бергайсиз.

Давлатимиз яшаб келаётган ярим аср улуғвор тарихий зафарлар даври бўлди. Мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг, барча қардош республикаларнинг, шу жумладан Совет Ўзбекистоннинг ҳам тарихий тажрибаси шуни яққол кўрсатиб турибдики, биз ижтимоий тараққ-

(Давоми 3-бетда).

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советининг қўшма тантанали мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ доклади

I.

СССР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ—СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ БУЮК БАЙРАМИ

Ўртоқлар!

Инсоният тараққиётининг марраларини белгилаб берган машҳур саналар тарихда оз эмас. Лекин шуларнинг биронтаси ҳам жаҳон тарихида туб бурилиш бошлаб берган иккита санага тенглаша олмайди. Биринчи сана 1917 йилнинг октябридир, ўшанда бизнинг мамлакатимизда социалистик революция ер куррасида биринчи бўлиб ғалаба қозонди, меҳнаткаш халқ ўз тақдирининг чинакам хўжайини бўлиб қолди. Биринчи сана билан чамбарчас боғланган иккинчи сана 1922 йилнинг декабри бўлиб, ўшанда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топди.

Мустақил Совет республикалари ихтиёрий равишда бирлашганга қадар партия унинг йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин миллий программани ишлаб чиқиш, уни амалга ошириш борасида жуда катта назарий ва амалий иш олиб бордилар.

Ўша вақтда чор Россиясида миллий масала нақадар кескин бўлиб турганлиги эсга олинса, бу ишнинг аҳамияти айниқса равшан бўлиб қолади. Чор Россияси территориясида яшаб турган кўпгина миллатлар ва элатлар тарихий тараққиётнинг турли босқичларида эдилар. Чоризм миллатлар ўртасида душманликни ҳар томонлама авж олдираверарди, улар орасига адоват ва нафрат уруғларини сочаверарди, мазлум халқларнинг иқтисодий ва маданий ривожланишига тўсқинлик қиларди.

Шунинг учун ҳам барча миллатлар ва элатларни ягона иттифоқдош давлатга жипслаштиришга муваффақ бўлган Коммунистик партиянинг буюк ролини ҳақиқатан ҳам айтиб адо қилиб бўлмайди.

В. И. Ленин К. Маркс билан Ф. Энгельснинг ғояларини ижодий ривожлантириб, миллий масалага доир мунтазам назария яратиб берди, Коммунистик партия миллий сиёсатининг илмий принципларини ишлаб чиқди.

Совет халқи фахрланиб, Владимир Ильични кўп миллатли социалистик давлат муҳташам биносининг меъмори ва қурувчиси деб атайди.

Совет республикаларининг жуда мустаҳкам иттифоқи бўлмаса, капиталистик қуршов шароитида уларнинг яшашини ҳимоя қилиб сақлаб қолиш мумкин эмаслигини; республикалар иттифоқи бўлмаса, империализм вайрон қилиб ташлаган хўжаликни қайта тиклаб бўлмаслигини ва меҳнаткашлар фаровонлигини таъминлаб бўлмаслигини Владимир Ильич яққол кўрсатиб берди.

«Биз, — деган эди В. И. Ленин, — миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини — бир миллатнинг иккинчи миллат устидан ҳеч қандай зўрлигига йўл қўймайдиган иттифоқини истаймиз, мутлақо тўла ишончга, қардошларча бирликни очиқ ва равшан тўла тушуниб олишга, тўла ихтиёрийлик асосидаги келишувга асосланадиган иттифоқни истаймиз».

Халқларнинг чоризмни ва капитализмни ағдариб ташлаш учун биргаликда олиб борган кураши, Совет республикаларининг чет эл интервенциясига ва ички контрреволюцияга қарши мустаҳкам ҳарбий-сиёсий иттифоқи, гражданлар уруши тугаганидан кейин ва халқ хўжалигини қайта тиклаш даврида мамлакатимиз халқларининг мустаҳкам алоқалари, ишчилар билан деҳқонларнинг жипслашган кучларигина Октябрь революциясининг ғалабаларини сақлаб қолишга қодир эканлигини яққол кўрсатди.

Мана шу омиллар кўп миллатли ягона давлатни вужудга келтириш учун олиб борилган умумхалқ бирлашиш ҳаракатига асос бўлди.

1922 йил 30 декабрда Москвада Советларнинг тарихий I Бутуниттифоқ съезди очилган кундан бери орадан 50 йил, ярим аср вақт ўтди.

Съездда РСФСРдан 1727 делегат, Украинадан 364 делегат, Закавказье республикаларидан 91 делегат ва Белоруссиядан 33 делегат қатнашди. Россия Федерацияси делегацияси составида Туркистондан 54 делегат бор эди.

Барча миллатлар кенг оммаси билдирган хоҳишга асосланиб, съезд Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини ташкил этиш тўғрисидаги Декларацияни жуда катта сиёсий кўтаринкилик вазиятида якдиллик билан қабул қилди. Шу Декларацияда «Янги иттифоқдош давлат халқларнинг биргаликда тинч яшаши ва қардошларча ҳамкорлик қилиши учун 1917 йилнинг октябридаёқ вужудга келтирилган негизнинг муносиб якуни бўлади», деб қатъий ишонч билдирилди.

СССРни ташкил этиш тўғрисидаги шартномани Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси, Украина Совет Социалистик Республикаси, Белоруссия Совет Социалистик республикаси, Озарбайжон, Арманистон ва Грузиядан иборат Закавказье Социалистик Федератив Совет Республикаси туздилар.

1924 йилда Туркманистон ва Ўзбекистон, 1929 йилда эса Тожикистон Совет Социалистик Республикалари ташкил этилди.

Бизнинг Ўзбекистон республикамиз Советларнинг Бутуниттифоқ III съездида ССР Иттифоқига қабул қилинди. Ўзбекистон ССР Совет Иттифоқига ўз ихтиёри билан кириши тўғрисидаги декларацияни съезд Президиумига ўртоқ Йўлдош Охунбобоев бошчилигидаги делегация топширди.

1936 йилда Қозоғистон ва Қирғизистон Автоном республикалари иттифоқдош республикаларга айлантирилди. Ўша йилнинг ўзида Озарбайжон, Арманистон ва Грузия Совет республикалари бевосита ССР Иттифоқи составига кирди.

1940 йилда ССР Иттифоқига Латвия, Литва ва Эстония Совет республикалари кирди. Молдаван халқи қайта қўшилганлиги натижасида Молдавия АССР иттифоқдош республикага айлантирилди.

ССР Иттифоқи ташкил этилганлиги ўзининг сиёсий аҳамияти ва социал-иқтисодий оқибатлари жиҳатидан фақат мамлакатимиз тарихидагина эмас, шу билан бирга бутун инсониятнинг ижтимоий ривожланиш тарихида ҳам жуда катта ўрин олди. Бу жаҳоншумул тарихий воқеа пролетар интернационализми ғояларини тантана қилганлигини кўрсатувчи энг яққол, энг ёрқин далилдир, ленинча миллий сиёсат оғишмай амалга оширилганлигининг самарали натижасидир.

ССР Иттифоқи ташкил этилганлиги билан бизнинг планетамизда шундай бир давлат туғилдики, бу давлатда турли миллатлар ва элатлар бузилмас дўстлик ва ҳар томонлама қардошларча ҳамкорлик асосида ягона иттифоқ бўлиб бирлашдилар.

Жаҳонда биринчи кўп миллатли социалистик давлат барпо қилинди, бу давлатда ҳар бир халқ чинакам суверенитетга эга бўлиб қолди, унда миллий адоват, камситишларга ўрин қолмади, унда катта-кичик барча миллатларнинг тўла тенг ҳуқуқли бўлиши таъминланди.

КПСС Марказий Комитетининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида чиқарган қарорида бундай деб уқтириб ўтилган эди: «Бизнинг қардошлик иттифоқимизда неча ўнлаб миллат ва элатларнинг ўзаро муносабатларида манфаат ва мақсадларнинг, хоҳиш-ирода ва ҳаракатларнинг ғоят мустаҳкам бирлиги, ғоят кучли маънавий қон-қардошлик, ишонч ва ўзаро ғамхўрлик доим намоён бўлмоқдаки, бутун жаҳон тарихи ҳеч қачон бундай ҳолатни кўрган эмас». Озод республикаларнинг бузилмас иттифоқи Улуғ Октябрнинг асосий маҳсулидир. Биз мана шу бузилмас иттифоқда пролетар интернационализми, халқлар дўстлиги ленинча ғояларининг жонли ифодасини кўриб турибмиз.

Советлар мамлакатининг барча миллатлари ва элатлари ленинизм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида ягона аҳил ва иноқ оилада жипслашдилар. Мана шу байроқ остида улар бир сафда туриб янги жамият қуришнинг ҳали очилмаган йўлларидан бордилар, ўзларининг қолоқликларини қадам-бақадам тугатиб, иқтисодий ва маданий ривожланишнинг янгидан-янги чўққиларига кўтарилавердилар.

Халқимизнинг босиб ўтган йўли улкан, унинг кўрсатган шижоати зўр. СССРда ривожланган социалистик жамият қурилганлиги, бу жамиятда умумиттифоқ экономикаси — бир-бири билан боғланган халқ хўжалик комплекси бутун мамлакат манфаатларини ва ҳар бир айрим республика манфаатларини кўзлаб тузилган ягона давлат плани асосида ривожлана бориб, тараққиётнинг юксак чўққисига кўтарилганлиги совет халқи қаҳрамонона куч-ғайратининг муносиб якуни бўлди.

Бизнинг экономикамиз нақадар тез қадамлар билан олға бораётганлиги шу фактдан ҳам очиқ кўриниб турибдики, СССР ташкил этилган йил — 1922 йилдагига нисбатан мамлакатнинг 1971 йилдаги миллий даромади 100 баравардан зиёдроқ кўпайди.

Совет мамлакати урушдан олдинги даврдагига нисбатан ҳам анча олдинга ўтиб кетди.

Бизнинг экономикамиз тез ва барқарор суръатлар билан ривожланиб бормоқда. 1960 йилдан 1970 йилга қадар бўлган ўн йилнинг ўзидагина СССРда миллий даромад икки баравар кўпайди. Худди шундай натижага АҚШ 20 йилда, Англия 30 йилдан кўпроқ вақт ичида, Германия Федератив Республикаси қарийб 15 йил ичида эришган эди.

Ривожланган социалистик жамиятда синфий ва миллий антагонизм йўқ қилиб ташланди. Умуман жамият ва ҳар бир миллат, элат бир типдаги социал структурага эга. Бу социал структура ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилардан иборат.

Фан, техника ва маданиятни ривожлантиришда меҳнаткашларнинг актив иштирок қилиши учун ҳамма зарур шарт-шароит яратиб берилди. Барча социалистик миллатлар ва элатларнинг гуллаб-яшнаши, бир-бирига яқинлашуви ва бир-бирини бойитиши маънавий турмушнинг қонунияти бўлиб қолди.

Марксизм-ленинизм, социалистик интернационализм ва халқлар дўстлиги идеологияси қарор топди, моддий ва маънавий бойликларни алмашиш жараёнлари ғоят тезлашмоқда.

Ўз жонажон социалистик давлатининг олтин юбилейи бўсағасида барча совет халқлари қаҳрамонона ғалабалар ва бунёдкорликларнинг босиб ўтилган йўлига ниҳоят даражада фахрланиб мамнуният ҳислари билан боқмоқдалар. Мамлакатнинг барча халқлари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида жипслашганликлари нақадар баракали самаралар бераётганлигини ўзларининг кўп йиллик ҳаётий тажрибаларида кўриб, қаноат ҳосил қилдилар. Муваффақиятларимизга баҳо бермоқ, рўй берган ўзгаришларнинг нақадар чуқурлигини ўлчаб бермоқ учун олимнинг тер тўкиб ёзган асари-ю, шоирнинг илҳомбахш қўшиғи даркор.

Совет халқларининг ҳаётидаги ҳамма нарса мутлақо ўзгариб кетди. Бутунлай янги дунё: янги социалистик муносабатлар дунёси, янги кишининг — Совет кишисининг дунёси яратилди. Совет кишиларининг маънавий уфқи ниҳоят даражада кенгайди, уларнинг маънавий қиёфаси, меҳнатга, жамиятга, бир-бирига муносабати ўзгариб кетди.

Улуғ кўп миллатли совет халқининг биргаликда қилган меҳнати натижасида янгиланган ва қиёфаси ўзгартирилган мамлакатимиз эндиликда инсоният олдида ўзининг бутун қудрати билан намоён бўлиб турибди.

Мамлакатимизда кўп миллатли совет давлатининг улуғвор биноси барпо қилинди. Бу — барча миллат меҳнаткашлари сарфлаган куч-ғайратларнинг ва кўрсатган шижоатларнинг, олижаноб идеалларни амалга ошириш учун ярим аср давомида қилинган фидокорона меҳнатнинг ва қаҳрамонона жангларнинг муносиб мукофотидир, уларнинг қардошлик иттифоқи мана шу улуғвор идеалларни рўёбга чиқармоқ учун вужудга келтирилган эди.

Кўп миллатли социалистик давлат ташкил этилганлиги барча совет халқлари революцион ижодкорлигининг ғоят буюк натижасидир, улар суверен Совет республикаларининг қудратли иттифоқини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда ўз ролларини ўйнадилар. Шу билан бирга мамлакатимизнинг барча миллатлари ва элатлари улуғ рус халқининг алоҳида ролини якдиллик билан қайд этмоқдалар. Улуғ рус халқи ўзининг революцион ғайрати, фидокорлиги, меҳнатсеварлиги, бутун вужудига сингиб кетган интернационализми билан социалистик Ватанимиздаги барча халқларнинг самимий иззат-ҳурматига ҳақли равишда сазовор бўлди.

Рус халқи, рус ишчилар синфи мамлакатимиз халқларини миллий ва социал зулмдан озод қилишга, уларнинг миллий Совет давлатини, Большевистик партия ташкилотларини тузишга, миллий кадрларни ўстириб вояга етказишга амалий ёрдам берди.

У миллий республикаларга хўжаликни, экономикани кўтаришда ҳар томонлама ёрдам берди. Рус инженерларининг, техниклари ва ишчиларининг бебаҳо ёрдами билан янги саноат ўчоғлари, юзлаб ва минглаб катта фабрикалар ва заводлар, темир йўллар ва электр станциялар, шахталар ва конлар қурилди. Рус халқи қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришни тайёрлаш ва ўтказишда, уни ўн минглаб тракторлар, комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари билан қуроллантиришда мамлакатимиз халқларига жуда катта ёрдам берди.

Рус халқи Ватанимизнинг барча халқларига маданиятларини ривожлантиришда ҳам жуда катта ёрдам берди.

Рус халқининг жуда катта ролини уқтириб ўтиш билан бирга, шуни ҳам айтишимиз кераки, барча ютукларимиз, барча муваффақиятларимиз барча меҳнаткашлар ижодий бунёдкорлик фаолиятининг, Ватанимиздаги барча халқлар ўзаро ёрдамлашиб ва қардошларча ҳамкорлик қилиб ишлаганлигининг натижаси бўлди. Мамлакатимиздаги катта ва кичик ҳар бир халқ социализм муваффақиятлари билан ўзининг муваффақиятларидек ҳақли равишда фахрланади. Чунки бу муваффақиятларга унинг ижодий меҳнати ҳам қўшилган, у ҳам бу муваффақиятларга муайян ҳисса қўшган.

Совет кишиларининг онгида Ватаннинг — ССР Иттифоқининг сиймоси пайдо бўлганида, улар уни тарих тўфонлари ва бўронлари орқали дадил бўлиб олға бораётган қудратли паҳлавон деб тасаввур қиладилар. Ватан ўз тақдирида кўп оғир синовларга дуч келди, лекин уларнинг ҳаммасига бардош берди, уларнинг ҳаммасини енгиб, ўз йўлидан бораверди.

Душманлар билан бўлган шиддатли жангларда, беш йилликларнинг сермеҳнат кунларида социалистик давлатимиз ўзининг мислсиз ҳаётий кучини яққол кўрсатди. Ленин партияси битта оила қилиб жипслаштирган халқлар бирлиги ва уларнинг қардошларча бирбирларига ёрдамлашуви мана шу ҳаётий кучнинг энг муҳим манбаларидан бири бўлиб турибди.

II.

ЎЗБЕКИСТОНДА ЛЕНИНЧА МИЛЛИЙ СИЁСАТНИНГ ТАНТАНАСИ

Ўртоқлар! СССРни ривожлантириш тажрибаси, КПССнинг революцион ўзгартирувчилик фаолияти миллатларнинг сиёсий тенгсизлигини тугатиш, уларнинг эксплуататорлик тузумидан қолган иқтисодий ва маданий қолоқликларини бартараф қилиш сингари мураккаб проблемаларни ҳал этишнинг ишончли ва синалган йўлларини кўрсатиб бермоқда.

Илгариги қолоқ халқларнинг капиталистик ривожланиш босқичини четлаб, социализмга ўтишдан иборат энг зарур ва мураккаб вазифа СССРда биринчи марта ҳал этилди, меҳнаткашларнинг муштарак синфий манфаатларини миллий хусусиятлари билан тўғри қўшиб олиб боришга муваффақ бўлинди. Илгари эзилиб келган халқлар кўп миллатли совет оиласидагина ҳақиқий ҳаёт йўлига кирдилар, уларнинг давлати ривож топди, собиқ чекка ўлкаларнинг хўжалиги тез суръатлар билан ривожланди, барча миллатларнинг маънавий кучлари гуллаб-яшнади.

Совет республикаларининг мана шу буюк ҳамдўстлигида Социалистик Ўзбекистон яшнаб равнақ топди. У ҳам илгариги мустамлака Туркистонидан бутунлай бошқача бўлиб қолди, кеча билан кундуз бир-бири билан фарқ қилганидек, бутунлай ўзгариб кетди.

Совет Ўзбекистонининг кенг индустриал манзарасини, унинг замонавий шаҳарлари ва посёлкаларини, улкан ирригация иншоотларини, бепоён далаларини ва яшнаб турган боғларини фикран тасаввур қилсангиз, кўзингиз олдида республикамизда социалистик ва коммунистик қурилиш йилларида рўй берган жуда катта ўзгаришлар айниқса яққол намоён бўлади.

Қардош халқларнинг қудратли оиласида қадимий ўзбек диёри ҳам тубдан ўзгарди ва яшариб кетди. Илгари республика территориясида унчалик катта бўлмаган, ярим кустар корхоналар, ибтидоий қишлоқ хўжалигигина мавжуд эди, аҳолиси бутунлай саводсиз эди. Ҳозирги вақтда эса Ўзбекистон ССР мамлакатимизнинг иқтисодий ва маданий жиҳатдан юксак даражада ривожланган районларидан биридир.

Чор империясининг илгариги мустамлака чекка ўлкасини қандай қудратли куч шу қадар ўзгартириб ва бошқача қилиб юборди? Улуғ коммунистлар партияси, унинг ленинча миллий сиёсати, халқлар дўстлиги мана шуларни амалга оширган қудратли куч бўлди.

Октябрь революциясининг сўнмас шуъласи Ўзбекистон меҳнаткашларини ўрта аср ва феодализм зулматидан замонавий тараққиёт чўққиларига олиб борадиган йўлни ёрқин нур билан ёритиб берди. Шафқатсиз эксплуатация, қашшоқлик ва қирилиш, ҳуқуқсизлик ва саводсизлик, миллий эзилиш — революцияга қадар миллий чекка ўлкалардаги меҳнаткашларнинг қисмати бўлиб қолган эди.

Саноат деярли йўқ эди, ишчилар синфи эса жами 17 минг кишидан иборат эди. Аммо, булар орасида ерли миллат кишилари жуда оз эди. Аҳолининг фақат 2 процентигина саводли эди. Зиёлилар эндигина пайдо бўла бошлаган бўлса ҳам уларнинг илғор намояндалари рус революцион доираларига умид назари билан қарамоқда эдилар, аммо зиёлилар кучи унчалик катта эмас эди. Фан ва олий маълумот тўғрисида гапирмасак ҳам бўлади. Оилада, турмушда муносабатлар шариат қонунлари ва қуръон ақидалари асосида қурилган эди. Хотин-қизлар чўрилар аҳволида эди. Уларнинг остона хатлаб кўчага чиқишига ҳаққи йўқ эди. Уларнинг қисмати чачвон билан паранжи бўлиб қолган эди.

Ўтмишдан бизга мана шундай мерос қолган эди. Коммунистик партия ғоялари, Ленин ғоялари шу қадар улуғ куч бўлдики, шу ғоялардан руҳланган одамлар бир неча ўн йил ичида ўзлари яшаб турган дунёни ҳам, ўзларини ҳам таниб бўлмас даражада ўзгартириб юбордилар!

Ўзбекистонда индустрияни ривожлантириш соҳасида ҳақиқатан жуда зўр иш қилинди. Ҳозирги кунда республиканинг саноат қиёфасини энергетика, машинасозлик, рангли металлургия, химия белгилаб турибди. Республикамизда 1300 та катта-катта корхоналарни бирлаштирган юздан кўпроқ саноат тармоқлари бор. Саноат гуркираб ривожланганлиги туфайли янги замонавий шаҳарлар — Ангрен, Чирчиқ, Олмалиқ, Бекобод, Янгиобод, Навоий, Зарафшон, Газли, Тахиатош, Қўнғирот, Янгиер ва Ширин шаҳарлари вужудга келди.

Энг муҳим саноат маҳсулоти турларини ишлаб чиқариш 1913 йилдагига нисбатан бир неча юз ва ҳатто минг баравар кўпайди. Масалан, электр энергия ишлаб чиқариш 7100 баравардан зиёдроқ кўпайди.

Илгари ҳатто мих ҳам республикага четдан келтирилар эди. Энди бўлса биз самолётлар, тракторлар, экскаваторлар, бульдозерлар, скреперлар, қудратли пахта териш техникаси, лифтлар, холодильниклар, кучланиш трансформаторлари, турли кабеллар, тўқимачилик, пахта тозалаш ва химия саноати учун мураккаб технология ускуналари ишлаб чиқармоқдамиз. Ўзбекистонда машинасозлик саноатининг маҳсулоти урушдан олдинги 1940 йилдагига нисбатан 348 баравар кўпайди.

Химия саноати кенг ривож топди. Ўғитлар, химиявий тола, олтин гугурт ишлаб чиқарадиган қувватлар кўпайтирилмоқда. Қора ва рангли металлар ишлаб чиқариш анча ошди, пўлат эритилмоқда, прокатлар ишлаб чиқарилмоқда, газ, нефть, кўмир, шунингдек мис, рух, олтин, вольфрам, молибден ҳамда бошқа рангли ва нодир металлар қазиб олинмоқда. Енгил саноат, озиқ-овқат саноати, гўшт-сут, пахта тозалаш саноатлари ва маҳаллий саноат тез суръатлар билан ривожланмоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси сифат жиҳатдан янги негизда ривожлантирилмоқда. Бунинг ўзаги эса фан-техника тараққиётидир.

Совет Ўзбекистони умумиттифоқ меҳнат тақсимотида муҳим ўрин олиб турибди, ўз маҳсулотини жаҳоннинг 90 мамлакатига экспорт қилиб, СССРнинг ташқи иқтисодий алоқаларини мустаҳкамлашда актив қатнашмоқда.

Саноат корхоналари коллективлари тўққизинчи беш йилликни яхши натижалар билан бошлаб бердилар. Улар 1971 йилда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш планини ортиғи билан бажардилар. Корхоналарнинг меҳнат коллективлари ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, бу йил ҳам план топшириқларини илдам бажармоқдалар. Саноат маҳсулотини реализация қилиш давлат плани муддатидан олдин бажарилишига ва пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилишига имонимиз комил.

Темир йўлчиларимиз, автомобиль транспорти, граждан авиацияси ходимлари, транспорт қурувчилари яхши ишламоқдалар. Улар ҳам юк ташиш ва йўллар қуриш йиллик планларини муддатидан олдин бажармоқдалар.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида республикада зўр қурилиш индустрияси вужудга келтирилди. Эндиликда капитал қурилиш жуда кенг миқёсда олиб борилмоқда ва экономикамизнинг барча тармоқларини тез ўстиришни кўп жиҳатдан белгилаб бермоқда.

Ҳозир қурувчиларимиз қўлида бўлган имкониятлар ҳар қандай мураккаб объектларни қуришларига, ишлаб чиқариш қувватларини жадаллик билан ишга туширишларига имкон беради. Буни Олмалиқ химия заводи, Бухоро тўқимачилик комбинати рекорд бўларли даражада қисқа муддатда — бир йил ичида қуриб битказилганлиги яққол кўрсатиб турибди.

Ишчилар синфи вужудга келганлиги ва ўсиб бораётганлиги Ўзбекистонда саноат ва қурилиш барқ уриб ривожланаётганлигининг ажойиб якуни бўлди. Ҳозир республикада бир ярим миллион нафардан кўпроқ ишчилар ишлаб турибди. Буларнинг ярмидан кўпроғи маҳаллий миллатлар орасидан етишиб чиққан ишчилардир. Шу нарсани мамнуният билан уқтириб ўтмоқчиманки, ҳозирги ишчилар ишчилар синфининг энг яхши традицияларини сақлаб давом эттирмоқдалар ва кўпайтирмоқдалар. Улар маданий, техникавий жиҳатдан таққослаб бўлмайдиган даражада ўсиб кетдилар ва ҳар қачонгидек Совет жамиятининг ядроси, коммунизм қуришда зарбдор, ҳал қилувчи куч бўлиб турибдилар.

Ишчилар синфи ўзининг юксак даражада сиёсий онгли эканлигини намойиш қилмоқда, КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга оширишда зўр ғайрат билан ишлаш ва уюшқоқлик намуналарини кўрсатмоқда.

Ўртоқлар, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, республика Олий Советининг Президиуми ва ҳукумати номидан ишчилар синфимизни умумхалқ байрами — ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги билан сидқидилдан муборакбод қилиш учун, коммунистик қурилиш ишига қўшган жуда катта ҳиссаси учун чин кўнгилдан ташаккур айтишга ва меҳнатда янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Совет ҳокимияти йиллари мобайнида республика қишлоқ хўжалиги таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. У кўп тармоқли ва юксак даражада меҳнат қилаётган социалистик қишлоқ хўжалиги бўлиб қолди. Эндиликда колхозлар ва совхозлар иқтисодий бақувват йирик хўжаликлардир. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришнинг ҳамма босқичларида иш унуми юксак бўлган машиналар системаси қўлланилмоқда. Минерал ўғитлар, гербицидлар, серҳосил навлар, чорванинг маҳсулдор зотлари кенг жорий қилинмоқда.

Биз қишлоқ хўжалигини сув билан таъминлаш проблемасини тўла-тўкис ҳал этдик. Халқнинг қаҳрамонона меҳнати билан жуда катта сув омборлари, суғориш каналлари, коллекторлар, гидроузеллар қурилди, қақраб ётган чўлларда ва жазирама саҳроларда юз минг гектарлаб ерлар ўзлаштирилди. Республикада 800 дан кўпроқ суғориш системаси ишлаб турибди. Бу суғориш системаларида 48 мингта гидротехника иншоотлари қурилган. Суғориш шохобчаларининг жамики узунлиги 142 минг километрга етди.

Ўзбекистон — мамлакатимизнинг асосий ва мустаҳкам пахта базаси. Пахта учун, пахта етиштиришни тинимсиз кўпайтириш учун курашни биз Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг шарафли иши, фахрли интернационал бурчи деб биламиз.

Колхозлар ва совхозлар СССР ташкил этилганлигининг шонли 50 йиллик юбилейини кутиб олишга ҳозирланиб, бу йил давлатга ғалла, шоли, сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, пилла ва бошқа маҳсулотларни сотиш давлат планларини анча ошириб бажардилар. Чорвачилик ҳам юксалиб бормоқда. Гўшт, сут, тухум ва жун тайёрлаш планлари бажарилди.

Лекин, юбилей йилининг улкан пахтаси учун олиб борилган жангдаги ғалаба бизнинг энг катта ютуғимиз бўлди. Ўзбекистон партияга берган сўзининг устидан шараф билан чиқди. Пахта далаларида мисли кўрилмаган ҳосил етиштирилди ва йиғиб-териб олинди. Ватан 4 миллион 710 минг тонна Ўзбекистон «оқ олтин»ини олди. Республика шу қадар кўп пахтани бутун пахтачилик тарихида биринчи марта етказиб берди. Бу йил ҳосилдорлик ҳам энг юқори бўлди — гектар бошига 28 центнердан хирмон кўтарилди.

Республиканинг шонли механизаторлари ажойиб ғалабага эришдилар. Улар машиналарда 2 миллион 140 минг тонна ёки жамики пахта ҳосилининг 46 процентини териб бериб, юбилей шарафига олган мажбуриятларини ортиғи билан бажардилар.

Пахтакор республикалар партия-хўжалик активининг КПСС Марказий Комитети томонидан чақирилган, партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштироки билан ўтказилган йиғилиши бу йилги муваффақиятни қўлга киритишда жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Шу йиғилишда ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахтакорлар меҳнатига берган юксак баҳоси, унинг маслаҳатлари ва кўрсатмалари омманинг меҳнат ғайратини ва сиёсий активлигини янада кучайтириб юборди, улкан пахта учун олиб борилган жангнинг муваффақиятига самарали таъсир ўтказди.

КПСС Марказий Комитети пахтакорлар меҳнатини юксак даражада тақдирлайди. 1972 йилда пахта етиштириш соҳасидаги зўр муваффақиятлар учун илғор деҳқонларнинг катта группаси ССР Иттифоқи орденлари ва медаллари билан мукофотланади.

Ўртоқлар, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика ҳукумати номидан колхозчиларни, совхозларнинг ишчиларини, механизаторларни, мутахассисларни, олимларни, селекционерларни ва конструкторларни, барча қишлоқ меҳнатчиларини давлатимизнинг олтин юбилейи билан қизғин қутлашга, фидокорона меҳнатлари учун ташаккур айтишга ва уларга янги катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам Совет ҳокимияти йиллари мобайнида маданий қурилиш соҳасида ғоят катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Революцияга қадар Ўзбекистонда 165 та мактабда ҳаммаси бўлиб 18 минг нафарга яқин ўқувчи ўқитилар эди. Лекин улар ишчи ва деҳқонларнинг болалари эмас эди. Ҳозир республикамизда 9 мингдан кўпроқ мактабда меҳнаткашларнинг 3,5 миллион нафар боласи илм олмоқда.

Революцияга қадар Ўзбекистонда битта ҳам олий ўқув юрти йўқ эди. Ҳозир эса 2 университет, 38 институт ишлаб турибди, буларда 230 минг нафардан кўпроқ студент ўқимоқда. Ўрта махсус ўқув юртларида 170 минг йигит-қиз ўқиб турибди.

1970 йилдаги аҳоли рўйхати маълумотларига қараганда, республикада халқ хўжалигида ишлаб турган ҳар минг кишига олий ва ўрта маълумотли 660 киши тўғри келяпти.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги ва илтифоти туфайли республикада фан барқ уриб ривожланди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ташкил этилди. Республикамизда эса ҳаммаси бўлиб 200 га яқин илмий муассасалар ва лойиҳалаш-конструкторлик ташкилотлари бор. Буларда 26 минг нафардан кўпроқ илмий ходимлар ишлаб турибди. Шулардан 570 киши фан доктори ва 7700 киши фан кандидати.

Республика олимлари математика, физика, химия, биология сингари энг муҳим фанларнинг кўпгина соҳаларида катта-катта натижаларни қўлга киритдилар.

Шу нарса диққатга сазоворки, «Табиий бирикмалар химияси» ва «Гелиотехника» Бутуниттифоқ журналларини нашр этиш республика Фанлар академиясига топширилди.

Пахтачилик, пахтанинг яхши сифатли, серҳосил ва касалликни юқтирмайдиган янги самарали навларини етиштириб бериш масалалари билан шуғулланаётган Ўзбекистон олимларининг илмий тадқиқотлари бизнинг мамлакатимизда ҳам, шунингдек унинг доирасидан ташқарида ҳам кенг равишда манзур бўлди.

Олимларимизнинг рангли металлургияни ривожлантиришга, энергия ва химиявий хом ашё манбаи бўлган газдан фойдаланишнинг самарали усулларини топиш билан боғлиқ ишлари катта аҳамиятга эга бўлди.

Ижтимоий фанлар ходимларининг асарлари кўпчилик орасида ғоят машҳур бўлди.

Республикада маданият муассасалари шохобчаларини янада ривожлантириш чоралари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Ўзбекистонда 24 театр, филармония, 3,5 минг клуб, тўрт мингга яқин киноустановка, 6 минг чамаси оммавий кутубхона, кўпгина музей, спорт иншоотлари ишлаб турибди. Киностудиямиз 547 та фильм, шу жумладан, 110 та бадиий фильм ишлаб чиқарди. Ўзбекистон пойтахтида, областлар, шаҳарлар ва районларда 226 та газета, 127 та журнал нашр этилмоқда. Республикада чиқарилаётган барча китобларнинг йиллик тиражи 32 миллион нусхадан ошиқ.

Совет ҳокимияти йилларида адабиёт ва санъатнинг барча турлари барқ уриб яшнади, мазмуни, шакллари ва жанрлари жиҳатидан ниҳоят даражада ранг-баранг бўлиб қолди. Бизда жуда кўп талантли ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, архитекторлар, кино ва театр ходимлари ўсиб етишди. Уларнинг ижоди фақат мамлакатимиз халқлари орасидагина эмас, шу билан бирга чет элларда ҳам кенг шуҳрат топиб, манзур бўлди.

Меҳнаткашлар соғлиғини сақлашга катта эътибор берилмоқда. Шаҳарлар ва қишлоқларда 1233 та касалхоналар ишлаб турибди. Бу касалхоналарда ҳар 10 минг кишига 100 тадан кўпроқ жой тўғри келади. Бу эса Америка Қўшма Штатларидагидан анча кўп, Туркиядагига нисбатан 6 баравар кўп. Революцияга қадар бизда битта ҳам санаторий ва дам олиш уйи бўлмаган эди. Ҳозир эса 83 та санаторий ва дам олиш уйларимиз бор. Аҳолига давлат ҳисобидан медицина ёрдами, ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари учун пул, шунингдек пенсия таъминоти берилиб турибди.

Ўзбекистонда совет зиёлиларининг катта отряди вужудга келди ва ўсиб етишди. Олти юз минг нафарга яқин инженер ва техниклар, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассислари, ўқитувчилар ва врачлар, фан, маданият арбоблари самарали ишлаб турибди, ўзларининг бутун билим ва талантларини халқ хизматига сарфламоқдалар.

Ўртоқлар, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети номидан зиёлиларимизни улуғ байрам билан қутлашга ва уларга коммунистик қурилишда янги катта ижодий муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Мамлакатда чинакам халқ ҳокимияти ўрнатилганлиги партиянинг ғоят улкан ғалабаси бўлди. Меҳнаткашлар давлатимизнинг пастдан то юқоригача барча ишларини ўзларининг ваколатли органлари — меҳнаткашлар депутатлари Советлари орқали бошқариб турибдилар.

Меҳнаткаш халқнинг тўла ҳокимияти депутатлар составининг ўзида жонли ифодасини топди. Масалан, республикамизнинг Олий ва маҳаллий Советларига 83900 депутат сайланган, шулардан 24 мингтаси ишчилар, 32 мингтаси колхозчилардир. Советлар составида 38 мингтадан кўпроқ хотин-қизлар бор.

Партия Лениннинг, хотин-қизлар социалистик қурилишда жуда катта куч, деган кўрсатмасини амалга ошириб, миллион-миллион эркин меҳнатчи аёлларни ижодий бунёдкорлик ишига йўллади, улар янги жамият қуриш ишига ғоят катта ҳисса қўшдилар.

Хотин-қизларни камситувчи қонунлар ўтмишда қолиб кетди. Эндиликда хотин-қизлар тенг ҳуқуқлардан ва имкониятлардан баб-баравар фойдаланмоқдалар, улар актив меҳнат қилмаётган бирорта ҳам соҳа йўқ. Ўн минглаб хотин-қизлар саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ишлаб, юксак меҳнатсеварлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Уларнинг кўплари партия ва совет органларининг раҳбарлари бўлиб сайланганлар, министрликлар ва идораларга, йирик корхоналар ва ташкилотларга бошчилик қилмоқдалар, катта давлат ва жамоат ишини олиб бормоқдалар, таниқли маданият, фан ва санъат арбоблари бўлиб қолдилар.

Коммунизм иши учун курашчиларнинг янгидан-янги бўғинлари Советлар мамлакати билан бирга ўсиб, вояга етди. Ленин янги жамият қурувчилари сафида ёш авлод алоҳида роль ўйнашини кўрсатиб ўтган эди. Коммунизм—бутун инсониятнинг келажаги, келажак эса —ёшларники.

Партия кекса бўғин билан ёш бўғиннинг давомийлигини ва ижодий ҳамдўстлигини таъминлаб берди. Ёшлар ва уларнинг авангарди — республика комсомоли — хўжалик ва маданий қурилишнинг барча вазифаларини ҳал этишда жуда актив қатнашмоқдалар.

Мана шу тантанали кунларда биз революция, меҳнат ва уруш ветеранларини, Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун, социализм учун курашчиларнинг биринчи сафларида борган кишиларнинг ҳаммасини чин кўнгилдан табриклаймиз ва қутлаймиз.

(Давоми учинчи бетда)

ЎРТОҚ Ш. Р. РАШИДОВ ДОКЛАДИНИНГ ДАВОМИ

(Боши иккинчи бетда).

Улар ярим асрдан кўпроқ вақт илгари эски дунёга қарши жанг бошлаб, рўёбга чиқариш учун жонбозлик билан курашган улуғ иш тантана қилганлигига биз улар билан бирга ниҳоят даражада фахрланмоқдамиз.

Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, зиёлиларнинг — барча социал группалар ва бўғинларнинг бирлиги ва жипслиги ҳозирги босқичда бутун халқнинг сиёсий ташкилоти бўлиб турган социалистик давлатимиз қудратининг ҳаётбахш манбаидир. Халқ оммаси, меҳнат аҳлининг ўзи ўз мамлакатининг чинакам хўжайинидир, ўз мамлакати тарихининг ижодкоридир.

Ўртоқлар! Революция ва граждан уруши йилларида, Ўзбекистондаги тинч социалистик қурилиш йилларида илгаригидек ҳозир ҳам Ўзбекистон Коммунистик партияси меҳнаткашларга бош бўлиб турди, уларнинг жанговар ташкилотчиси бўлди.

Синфий жанглар ўти ичида вужудга келган Ўзбекистон партия ташкилоти КПССнинг жанговар отрядларидан бири сифатида чиниқди, ўсди ва ташкилий ҳамда ғоявий жиҳатдан мустаҳкамланди.

Сизнинг республика партия ташкилотингиз, — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнов Тошкентда ўтказилган партия-хўжалик активи йиғилишида, — етарли даражада кучли, тажрибали ташкилотдир. Бу ташкилот Совет Иттифоқи Коммунистик партиямизнинг жанговар, илғор отрядларидан биридир. Сизлар ғоят катта кучга эгасиз, куч-қудратингиз шундаки, сизлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг сизларга чексиз ва тўла ишончига сазоворсиз. Шу билан бирга сизлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига чексиз вафодор ва содиқсизлар. Ўртоқлар, ана шу икки омил сизларни кучли қилади. сизларга шундай куч бағишлайдики, сиз бу куч билан партиямиз ва халқимиз олдингизга қўядиган ҳар қандай вазифани ҳал эта оласиз.

Ўзбекистон Коммунистик партияси раҳбарлигида Ўзбекистон касаба союзлари ва Ўзбекистан Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи партия, ҳукумат вазифаларини бажаришга юз минглаб меҳнаткашларни сафарбар этиш йўлида катта иш қилмоқдалар.

Бошқа барча Совет республикалари каби Ўзбекистон ҳам ўтган 50 йил ичида катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Асрий қолоқликдан республикамиз замонавий тараққиёт чўққисига кўтарилди. Мана шуларнинг ҳаммаси СССР халқлари қардошларча дўстлигининг, бир-бирига ёрдамлашувининг, ҳамкорлигининг натижаси бўлди, КПССнинг ленинча миллий сиёсати амалга оширилишининг конкрет самаралари бўлди.

Партия раҳбарлигида ягона оилада жипслашган совет халқларининг бирлиги, уларнинг қардошларча ҳамкорлиги ва бир-бирига ёрдамлашаётганлиги кўп миллатли Совет давлати қудратининг битмас-туганмас манбаи бўлиб турибди, социал тараққиётимизни тезлаштирувчи қудратли куч бўлиб турибди.

Совет халқлари қардошларча ҳамкорлигининг, биргаликда қилаётган меҳнати ва беғараз ёрдамининг қудратли кучини ўзбек халқи ўз тажрибасида яққол кўрди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Москва ва Ленинград, Урал, Украина шаҳарларининг ва мамлакатимиздаги бошқа саноат марказларининг меҳнаткашлари Ўзбекистонга тошкўмир, нефть маҳсулотлари, чўян, пўлат, машиналар, станоклар, қурилиш материаллари ва бошқа жуда кўп нарсаларни юбориб турдилар.

Республикамизга марказий районлардан тажрибали ишчилар, инженерлар, олимлар келиб, ўз билимларини маҳаллий ходимларга ўргатдилар. Пўлат эритишда Урал ва Запарожье металлурглари ўзбекларга кўмаклашдилар. Ангрен шахтерлари Донбасс ва Кузбассдан келган ўртоқлар билан бирга кўмирнинг биринчи қатламларини кўчириб олдилар. Боку нефтчилари бизнинг пармаловчиларимиз билан ёнма-ён ишлаб, Фарғона водийсининг нефть қатламларини пармалашга кўмаклашдилар. Бизнинг тўқувчиларимиз мураккаб тўқув агрегатларида ишлаш тажрибаларини Иваново тўқувчиларидан ўргандилар. Газ қазиб олиш ва магистрал газ қувурлари қуриш методларини бизга Бошқирдистон, Татаристон ва Ставрополь ўлкасининг мастерлари ўргатишди, Магадан ва Урал олтин топарлари қимматли металлни қум ва тошлардан ажратиб олиш тажрибасини бизга кўрсатиб беришди. Владимир тракторсозлари Тошкентдаги трактор заводини қуришга ва трактор ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда ёрдамлашдилар. Бизнинг қурувчиларимиз Москва ва Ленинград қурувчилари билан бирга меҳнат қилиб, ўз маҳоратлари маданиятини оширдилар. Москва метросозлари ҳозир Тошкент метрополитенини қуришимизга ёрдамлашмоқдалар.

Тошкентдаги зилзила оқибатларини тугатиш чоғида совет халқлари интернационал қардошлигининг кучи, уларнинг беғараз ёрдами айниқса ёрқин ва ўзининг бутун улуғворлиги билан намоён бўлди. Бутун мамлакат тошкентликларга мадад берди, барча совет халқлари бизга қардошларча ёрдамлашди. Партия ва Совет ҳукуматининг, барча совет халқларининг жуда катта ёрдами туфайли Тошкент зилзила оқибатларини қисқа муддат ичида тугатиб, вайроналар орасидан илгаригига қараганда ҳам анча гўзал ва улуғвор шаҳар бўлиб қад кўтарди.

Ўз навбатида Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам бошқа совет халқларига қардошлик ёрдами кўрсатиш учун ҳамма чораларни кўрдилар ва кўрмоқдалар.

Улуғ Ватан уруши йилларида душман босиб олган областлардан кўчириб келтирилган миллионлаб кишиларга Тошкент ва Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарлари бошпана ва уй-жой бердилар. Ўзбек жангчилари Россия, Украина, Белоруссия, Молдавияни, Болтиқ бўйи республикаларини ўз юртлари деб билиб ҳимоя қилдилар. Россия ва Украинадан кўчирилган корхоналар жуда қисқа муддатларда Ўзбекистон диёрида маҳсулот бера бошлади.

Мамлакатнинг ғарбий районларида фашист оккупациячилари вайрон қилиб кетган хўжаликни тиклаш лозим бўлганида, Ўзбекистон бу районларга эшелон-эшелон хом ашё ва асбоб-ускуналар юборди.

Бухоро гази, Зарафшон олтини, Чирчиқ, Навоий, Фарғона, Самарқанд, Қўқон ва Олмалиқ химия заводларининг маҳсулоти, хуллас, Ўзбекистон диёрида бор бўлган бошқа яна кўп нарсалар жонажон кўп миллатли социалистик давлатимизга хизмат қилмоқда.

СССРдаги ҳамма республикаларнинг меҳнаткашлари ўз меҳнат самараларини Ўзбекистон билан баҳам кўрмоқдалар. Мамлакатнинг бошқа ҳамма республикалари ҳам Ўзбекистон маҳсулотидан баҳраманд бўлмоқда.

Совет кишилари шунга ғоят аминдирларки, мамлакатнинг жамики миллий бойлиги, гўзал ўлкамизда бунёд этилган ва бунёд этилаётган нарсаларнинг ҳаммаси — барча миллатлар ва элатлар биргаликда қилган меҳнатнинг натижасидир, уларнинг муштарак мулкидир.

Тузумимизнинг табиати ана шундай, халқларимизнинг маънавий моҳияти ана шундай. Халқларимиз меҳнатда ҳам, синов дамларида ҳам ҳамиша бир-бирларига ёрдам берадилар.

Коммунистик партия тарбиялаб, вояга етказган халқлар дўстлигининг муқаддас туйғуси гранитдек мустаҳкам, булоқ сувидек тоза, офтобнинг ўзидек қайноқ ва порлоқдир. Бу туйғу барча совет кишиларига завқ-шавқ ва илҳом бахш этади, уларнинг кучига куч қўшади.

Мамлакатимиз халқларининг қизғин ва самимий дўстлиги уларнинг ўзига ягона оила туйғусини сингдиради. Совет халқлари ана шу муқаддас ва олижаноб дўстликни кўз қорачиғидек эъзозлайдилар. Чунки, дўстлик — бизнинг бахт-саодатимиз, келажакдаги ғалабаларимизнинг гарови.

Саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, маданиятни ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар республика меҳнаткашларига қувонч ва ҳақли ифтихор туйғусини бахш этмоқда. Лекин бу муваффақиятлар хотиржамликка солмаслиги, бепарволик ва лоқайдлик ҳиссини туғдирмаслиги керак. Бизда камчиликлар ҳам, ҳал этилмаган вазифалар ҳам, янги-янги проблемалар ҳам бор. Келажакдаги ажойиб истиқболимиз йўлида зўр бериб илҳом билан ижодий ва фидокорона меҳнат қилишимиз лозим.

Ўзбекистоннинг эртанги кунини қандай тасаввур қилаётирмиз? Унинг белгилари ва уфқлари қандай?

Булар — аввало, кўркам шаҳарлар ва посёлкалар, янги-янги завод ва фабрикалар, юксак даражада автоматлаштирилган саноат ишлаб чиқариши, тўла-тўкис механизациялашган қишлоқ хўжалиги, Мирзачўлда ва Қарши даштида, Марказий Фарғонада, Сурхон-Шеробод водийсида ва Қорақалпоғистон Автоном Республикасида янги суғорилган юз минг гектарлаб ерлардан иборат.

Фан, техника, маданият, санъат янада тараққий этади. Ана шуларнинг ҳаммаси халқ бахт-саодатига, инсон шахсини янада камол топтиришга хизмат қилади.

Ана шу келажак йўлидаги муҳим қадам бўлган тўққизинчи беш йиллик планлари муваффақиятли равишда бажарилмоқда. Бу беш йилликда бизнинг халқ хўжалигимизга 20 миллиард сўм капитал маблағ сарф қилинади. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми бир ярим баравар кўпаяди. Асосий ишлаб чиқариш фондлари икки баравар ортади. Рангли металлар ва олтин қазиб чиқариш юксак суръатлар билан олиб борилади. Газ қазиб олиш 40 миллиард куб метрга етай деб қолади. Ўрта Осиё-Марказ ули газ қувурининг иккинчи йўли қуриб битказилади ва учинчи йўлини қуришга киришилади.

Республикада ва унинг пойтахтида уй-жой қурилиши кенг миқёсда олиб борилади. Тошкентда метрополитеннинг биринчи йўли битказилади.

Ўзининг техникавий ижроси жиҳатидан ноёб бўлган Қарши магистрал канали, Андижон сув омбори қурилиб бўлади. Республика юбилейи нишонланадиган 1974 йилда пахта етиштириш беш миллион тоннага етказилади, аҳолининг пул даромадлари салкам ярим баравар кўпаяди.

Келажакка бориш йўлимизнинг энг яқин реал босқичлари ана шулардан иборат. Истиқболларимиз — жуда кўркам. Бу истиқболлар ўзининг улуғворлиги билан кишини ҳайратда қолдиради, ҳаммамизга янги куч бахш этади. коммунистик қурилишнинг ҳамма вазифалари муваффақиятли бажарилишига ишончимизни комил қилади.

Ленинчи партиямизнинг раҳбарлиги, совет халқларининг бузилмас дўстлиги ва ўзаро ёрдами — бунинг гаровидир.

III.

КОММУНИСТИК ПАРТИЯ — СОВЕТ ХАЛҚЛАРИ БУЗИЛМАС ДЎСТЛИГИ ВА ҚАРДОШЛИГИНИНГ ИЛҲОМЧИСИ ВА ТАШКИЛОТЧИСИДИР

Ўртоқлар!

Мамлакатимиз шонли юбилейни баҳодирона кучлари гуллаб-яшнаган, коммунистик келажакни кўзлаган ҳолда кутиб олмоқда. Ҳар доим бўлганидек, ҳозирги тантанали айёмда ҳам Ўзбекистон меҳнаткашларининг, бутун совет халқининг фикри-зикри В. И. Лениннинг мўътабар сиймосига, у тузган Коммунистик партияга қаратилгандир. Ленин, Коммунистик партия... Нақадар улуғворлик, қудрат ва нақадар зўр маъно бор бу сўзларда! Қанчадан-қанча қувонч ва ифтихор, меҳр-муҳаббат, ҳурмат ва илҳом бор бу сўзларда! Ленин, Коммунистик партия ҳаммамизга янгидан-янги куч бериб турибди, юксак коммунизм идеаллари тантанасига бўлган ишончни мустаҳкамлаб, барча совет кишиларига қанот бахш этмоқда.

Партиянинг даҳоси, унинг битмас-туганмас куч-ғайрати ва заковати туфайли социалистик жамият қуришнинг туб масалаларидан бири бўлиб қолган миллий масала муваффақиятли ҳал этилди.

Ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг энг ҳаётий манфаатларини ифодаловчи Коммунистик партиягина ҳамма миллатлар ва элатларни ягона интернационал қардошликка бирлаштира олди, уларнинг биргаликдаги куч-ғайратларини янги жамият қуришга сафарбар қила олди. Коммунистик партия бу тарихий вазифани шараф билан бажарди, чунки у музаффар марксизм-ленинизм назариясига муттасил амал қилиб келди.

Ўзининг состави, тузилиш типи, идеологияси, фаолиятининг характери жиҳатидан интернационал бўлган Коммунистик партиягина халқларнинг бирлашишга бўлган хоҳиш-иродасининг ифодачиси ва интернационализм принципларини амалга ошириш учун актив, фидокор курашчи бўлиб қолди.

Кўп миллатли Совет давлатининг тарихи Коммунистик партиянинг фаолияти билан узвий равишда боғланган. Ҳамма энг муҳим проблемаларни ҳал этишга партия ўз ақлини, ўз иродасини, ўзининг битмас-туганмас куч-ғайратини ҳамиша сарфлаб келди ва бундан буён ҳам сарфлай беради.

Энг катта назарий проблемаларни ишлаб чиқиш ва кундалик амалий, ташкилотчилик фаолияти; мамлакат экономикасига раҳбарлик қилиш ва ташқи сиёсатнинг энг мураккаб проблемаларини ҳал этиш; халқни ғоявий тарбиялаш, маданиятни ривожлантириш ва мамлакатнинг енгилмас мудофаасини таъминлаш; ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш, улуғ Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлаш — партиямиз революцион ўзгартувчилик фаолиятининг улкан диапазони ана шулардан иборат.

Мамлакатимиздаги барча халқлар Коммунистик партия раҳбарлигида ягона қардошлик оиласига маҳкам жипслашдилар. Кўп миллатли давлатимиз Улуғ Ватан урушининг даҳшатли синовидан шараф билан ўтди. Совет халқлари ўз озодлиги ва мустақиллигини иттифоқ бўлган тақдирдагина ялпи куч-ғайратлар билан ҳимоя қилиб сақлаб қолишлари мумкин эканлигини инсониятнинг энг хатарли душмани — гитлерчилар фашизмига қарши кураш яққол намойиш қилиб кўрсатди. Уруш жаҳон империализмининг миллий ўзаро кураш яна бошланиб кетишига, СССРни барбод этишга бўлган умидларини чиппакка чиқарди.

Социализм ва коммунизм қуриш жараёнида бизнинг совет турмуш тарзимиз мамлакатнинг ҳамма халқлари учун характерли бўлиб қолди. Юздан ортиқ миллат ва элатга мансуб бўлган миллион-миллион кишиларнинг ҳаракатларида ҳам, дунёқарашларида ҳам, ахлоқида ҳам ягона социалистик принциплар қарор топди. Одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи вужудга келди. Халқларимиз ўртасидаги муносабатларда доимо намоён бўлиб, мустаҳкамланиб бораётган маънавий қон-қардошлик, ишонч ва ўзаро ғамхўрлик ҳали тарихда асло бўлмаган эди.

Совет социалистик миллатлари ва элатларининг ҳамма нарсаси умумийдир. Уларнинг Ватани битта, у ҳам бўлса — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидир. Уларнинг умумий манфаатлари, умумий ва ягона мақсадлари — бир, у ҳам бўлса коммунизм қуришдир. Уларнинг идеологияси битта, у ҳам бўлса марксизм-ленинизмдир. Уларнинг йўлбошчиси битта, у ҳам бўлса Ленин партиясидир. Уларни СССРнинг умумий сиёсий негизи — меҳнаткашлар депутатлари Советлари ва СССРнинг ягона иқтисодий негизи — социалистик хўжалик системаси ва ишлаб чиқариш воситаларига социалистик мулкчилик бирлаштириб турибди. Уларнинг мазмуни жиҳатидан ягона социалистик маданияти бор. Уларнинг маънавий қиёфасидаги белгилар умумийдир. Бу белгилар ижтимоий муносабатларнинг янги типи туфайли юзага келган бўлиб, ҳамма халқларнинг энг яхши анъаналарини ўзида мужассамлаштирган.

Совет кишилари меҳнатининг ўзи ҳам интернационалдир, чунки бизнинг мамлакатимизда ҳар бир кишининг Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнат ҳиссаси коммунистик қурилишнинг умумий бир ўзанига бориб қўшилади.

Коммунистик партиянинг самарали таъсири натижасида совет кишисининг ажойиб фазилатлари: коммунизм ишига садоқат, социалистик ватанпарварлик ва интернационализм, юксак меҳнат ғайрати ва ижтимоий-сиёсий активлик, эксплуатация ва зулмга, миллий ва ирқий хурофотларга муросасизлик, барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари билан синфий бирдамлик фазилатлари таркиб топган.

Совет халқи СССР даги барча халқларнинг бузилмас дўстлиги ва қардошларча иттифоқини, унинг монолит бирлигини ўзида гавдалантиради.

«Кўп миллатли совет халқининг бирлиги олмосдек мустаҳкамдир, — деди Л. И. Брежнев. — Олмос ранг-баранг товланиб тургани сингари халқимизнинг бирлиги ҳам Ватанимиздаги барча миллатларнинг фазилатлари билан кўркамдир. Бу миллатларнинг ҳар бири бадавлат, эркин ва бахтли ҳаёт кечирмоқда».

Ўзи ташкил топгандан буён ўтган 50 йилдан кейин Совет Иттифоқи бутун дунёнинг кўз ўнгида 15 иттифоқдош республикани, шунингдек 20 автоном республикани, 8 автоном область, 10 миллий округни бирлаштирувчи буюк ва қудратли кўп миллатли давлат сифатида намоён бўлмоқда.

Партиямизнинг кўп миллатли Совет давлатини барпо этиш соҳасидаги тарихий тажрибаси шуни жуда яхши исботладики:

миллий масала жамиятни социалистик қайта қуриш негизидагина изчил ҳал этилиши мумкин;

миллий тенгликни эълон қилса ҳам, лекин уни ҳеч қачон амалга оширмайдиган пуч буржуа демократиясидан фарқ қилувчи социалистик демократия халқларга тенг ҳуқуқлар ва имкониятларни гарантиялаб беради, миллий проблемаларни турли миллатларга мансуб меҳнаткашларнинг туб манфаатларини ҳисобга олган ҳолда ҳал этиш учун шароит яратади;

Совет мамлакатидаги барча миллатлар ва элатларнинг энг яқин бирлиги, ҳар томонлама равнақ топиши ва муттасил яқинлашиши тузумимизнинг табиати белгилаб беради, социализмни ривожлантиришнинг объектив қонуниятига бўлиб қолади;

Социалистик Республикалар Иттифоқи бутун жамият манфаатларини ҳар бир миллат манфаатлари билан уйғунлаштириб юборувчи кўп миллатли Совет давлат тузумининг энг ҳаётбахш формасидир.

СССРнинг ташкил этилиши ва муваффақиятли ривожланиши жуда катта халқаро аҳамиятга эга бўлиб, бутун инсониятнинг социал тараққиётидаги муҳим марради.

КПСС совет халқини бошқа социалистик мамлакатларнинг халқлари билан тобора яқин жипслаштиришга ва уларнинг дўстлигини мустаҳкамлашга кунт билан ҳаракат қилишни, социал ва миллий-озодлик учун барча курашчиларга ёрдам ва мадад беришни ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди.

СССР жаҳон майдонида тинчлик ва дўстлик сиёсатини қатъият ва изчиллик билан ўтказаётган, халқлар тенг ҳуқуқлилиги ленинча принципларини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган, эски ва янги мустамлакачиликка, ирқчиликка қарши, миллий зулмнинг ҳамма формаларига қарши кескин кураш олиб бораётган куч бўлиб чиқмоқда.

Бу сиёсат империализм ва реакциянинг агрессив стратегиясига қарши ҳаракат қилаётган энг муҳим омил, босқинчилик урушларига қарши, халқлар хавфсизлиги ва озодлиги учун актив кураш олиб бориш қуроли бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Бизнинг мамлакатимиз давлат мустақиллигини курашиб қўлга киритган ёш миллий давлатлар билан ўзаро ҳурмат асосида, империализмга қарши умумий курашда ҳар томонлама ҳамкорлик қилиш асосида қурилган муносабатлар ўрнатди.

Совет Иттифоқи Осиё, Африка ва Лотин Америкаси халқларининг революцион ҳаракатини изчиллик билан қўллаб-қувватламоқда, қўлларига қурол олиб ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун жанг қилаётган ватанпарварлар билан бирдамлик сиёсатини амалга оширмоқда.

СССР турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча принципни муттасил қаттиқ туриб ҳимоя қилиб келмоқда.

Тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун курашнинг КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан амалий ва реалистик программаси ленинча ташқи сиёсий йўлни ҳозирги шароитда амалга ошириш учун жуда катта аҳамиятга эга.

КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, шахсан партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ана шу буюк тинчлик программасини амалга ошириш соҳасидаги фаолиятини барча совет кишилари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам якдиллик билан қизғин маъқуллайдилар.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи халқлар дўстлигининг қудратли қўрғони, халқаро революцион озодлик ҳаракатининг суянган тоғи бўлиб қолди.

Биз Совет Иттифоқининг шонли юбилейини нишонлаш билан бирга, партиянинг ленинча анъанасига — қилинган ишларни якунлаш вақтида, аввало, ҳозирги ва эртанги кун вазифаларига эътибор бериш анъанасига амал қилмоғимиз керак. Биз социал-иқтисодий ва маданий ривожланишнинг КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан улуғвор программасини амалга оширишимиз лозим.

Барча совет халқлари сингари Ўзбекистон меҳнатчилари ҳам съезд ғоялари ва қарорларининг самарали таъсири остида ўзларининг бутун куч-ғайратларини ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, ҳозирги фан-техника революцияси ютуқлари билан социалистик системанинг буюк афзалликларини узвий равишда боғлаш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини янада юксалтиришга завқ-шавқ билан сарфламоқдалар.

Партия раҳбарлигида ўз оғаси — улуғ рус халқи теварагида маҳкам жипслашган совет халқларининг бирлиги, уларнинг қардошларча ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами — Совет давлати қудратининг битмас-туганмас манбаидир, коммунизм йўлидаги ҳаракатимизнинг қудратли тезлатгичидир.

Ўзбекистон партия ташкилоти халқлар бирлиги ва дўстлигини ардоқлаб сақлаш, кучайтиришни, барча меҳнаткашларни социалистик интернационализм руҳида, буржуа идеологиясига, миллатчилик ва шовинизмнинг, маҳаллийчилик ва миллий маҳдудликнинг энг кичик кўринишларига ҳам муросасизлик руҳида, ҳамма миллатлар ва элатларга чуқур ҳурмат руҳида тарбиялашни ўзининг энг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблайди.

Кўп миллатли совет халқи СССРнинг ярим асрлик юбилейини куч-қувватга тўлиб-тошган, метиндек жипслашган ҳолда, КПСС XXIV съезди белгилаб берган йўлдан Коммунистик партия раҳбарлигида комил ишонч ва собитқадамлик билан олға бораётган ҳолда кутиб олмоқда.

Улуғ юбилей — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини совет кишилари зўр кўтаринкилик билан кутиб олмоқдалар. Улар ярим аср чўққисидан туриб кураш ва ғалабалар билан ўтилган йўлга қонуний фахрланиб назар ташлайдилар. Ватанимиз — ССР Иттифоқини ва ленинчи Коммунистик партияни шарафлаб чин кўнгилдан айтилган сўзлар ўнлаб тилларда янграмоқда.

Ана шу тантанали гимнда Ўзбекистон меҳнаткашларининг овози ҳам илҳомбахш, шодиёна ва умидворлик билан янграмоқда.

Мамлакатнинг улуғвор ғалабаларидан илҳом олган барча совет халқлари билан бирга Ўзбекистон ишчилари синфи, колхозчи деҳқонлари ва меҳнаткаш зиёлилари ҳам коммунизмнинг абадий барҳаёт ғоялари тантанаси йўлида ленинчи Марказий Комитет раҳбарлигида фидокорона меҳнат қилиш иштиёқи билан тўлиб-тошгандирлар.

Яшасин коммунизм бинокори — қаҳрамон шонли совет халқи!

Яшасин мамлакатимиз халқлари дўстлиги ва бахт-саодатининг мустаҳкам қўрғони, тинчлик ва тараққиётнинг ишончли таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин ҳамма ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — Улуғ Ленин партияси! **(Доклад зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди).**

ҲУР РЕСПУБЛИКАЛАР ИТТИФОҚИГА ШОН-ШАРАФЛАР

(Боши биринчи бетда).

қиётнинг ҳамма соҳаларидаги ана шу буюк муваффақиятларга ленинча миллий сиёсат тантанаси туфайли, умумхалқ дўстлиги ва халқлар қардошлиги туфайлигина эриша олдик.

Бугун биз улуғ Коммунистик партиямизни, қардош халқларнинг қудратли ва бузилмас иттифоқини вужудга келтирган, социал тараққиётнинг буюк йўлини, инсониятнинг порлоқ келажаги — коммунизм йўлини кўрсатиб берган Владимир Ильич Лениннинг доҳиёна башорати ва заковатига қойил эканлигимизни фарзандлик миннатдорчилиги билан қайта-қайта изҳор этамиз.

Ана шу қувончли, завқли кунларда биз барча ғалабаларимизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси — шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига беҳад миннатдорчилик ва ташаккур билдирамиз. Кўп миллатли давлатни барпо этишда ва мустаҳкамлашда жуда катта хизмат қилган оғамиз — рус халқига, ўзининг революцион анъаналари, сиёсий тажрибаси, фидокорлиги билан барча совет республикалари ривожига бениҳоя зўр ёрдам бериб келаётган халққа кўпдан-кўп раҳмат айтамиз.

Ленинчи Марказий Комитет теварагига маҳкам жипслашган Тошкент областининг партия ташкилоти ҳамиша Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг содиқ отряди бўлиб келди, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашга, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасини ташкил этиш, ривожлантириш ва гуллатиб-яшнатишга катта ҳисса қўшди.

Тошкент области ва республикамиз пойтахтининг ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, зиёлилари кўрсатган меҳнат қаҳрамонлиги республикада ва унинг ташқарисида ҳам яхши маълум. Тошкентликлар партиямизнинг ҳамма режаларини доимо муваффақиятли равишда амалга оширмоқдалар. Уларнинг илҳомбахш меҳнатини Ватанимиз юксак тақдирлади — Тошкент областининг байроғида иккита Ленин ордени порлаб турибди. Партия ва ҳукуматнинг юксак баҳоси область меҳнатчиларига илҳом бахш этмоқда, бугун биз 1972 йилги ҳамма планлар ва социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилаётганлигини маълум қиламиз. Биз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва республика ҳукуматини ишонтириб айтамизки, пойтахт областининг меҳнаткашлари бундан буён ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, севикли Ватанимиз муваффақиятларини фидокорлик билан кўпайтираверадилар, порлоқ коммунистик жамият қуриш ишига ўз ҳиссаларини қўшаверадилар.

⊙

Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов Автоном республика меҳнаткашлари номидан гапиради.

Қ. КАМОЛОВ НУТҚИ

Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари билан биргаликда Қорақалпоғистон ишчилари, колхозчилари ва зиёлилари Ўзбекистоннинг бутун ер куррасини қойил қолдираётган тарихий муваффақиятлари билан беҳад қувонмоқдалар ва фахрланмоқдалар. Тошкентни халқаро тинчлик шаҳри, турли қитъалардаги халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатлик шаҳри деб атаётганликлари билан, Ўзбекистон пойтахти барча қардош республикалар ёрдамида янада гўзаллашганлиги билан фахрланамиз ва бунга қувонамиз.

Ленинча миллий сиёсат оз сонли халқлар тақдирига, чор Россиясининг собиқ мустамлака чекка ўлкаларига айниқса буюк ва баракали таъсир ўтказди. Қорақалпоқ халқи асрлар зулматида узоқ вақт азоб чекиб, қашшоқлик ва ҳуқуқсизликнинг машаққатли уқубатларини тортиб келди. Ленин партияси, қаҳрамон ишчилар синфи ўлкамиз меҳнаткашларини аёвсиз эксплуатациядан, жаҳолатдан ва қирилиб кетишдан сақлаб қолдилар.

Улуғ Октябрь ғалаба қозониб, СССР ташкил этилгач, қорақалпоқ халқи тарихда биринчи марта ўз давлатига эга бўлиб қолди, унинг олдида социалистик ривожланишнинг кенг йўли очилди. 1913 йилга нисбатан ўлкада саноат ишлаб чиқариши 218 баравар кўпайди, революциядан аввалги ибтидоий деҳқончиликдан асар ҳам қолмади. Совет ҳокимияти меҳнаткаш деҳқонларни замонавий техника билан таъминлади.

Маданият ва фан соҳасидаги баланд парвозимизни лоақал шундан ҳам билиш мумкинки, ҳозир ўлкамиздаги олимлар революциядан олдинги жамики саводли кишилардан кўплик қилади. Ҳозир ҳар уч кишидан бири ўқимоқда. Кейинги йилларнинг ўзида халқ хўжалигидаги мутахассислар деярли икки баравар кўпайди.

Тўққизинчи ва шундан кейинги беш йилликларда Автоном республика олдида янада улуғвор истиқболлар очилади. Тахиатош ва Туямўйин гидроузеллари ўн минг гектарлаб ҳосилдор ерларни экинзорга айлантириш имконини беради. Қорақалпоқ диёрининг бой хазиналари — газ, нефть, олтин, темир ва бошқа фойдали қазилмалар совет халқига хизмат қиладиган бўлади.

Биз КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукуматининг жуда катта ғамхўрлигини ва сахий ёрдамини доимо, кун сайин сезиб турибмиз. Қорақалпоғистон меҳнаткашлари улуғ рус халқига, ўзбек қардошларга, мамлакатимиздаги барча халқларга чексиз миннатдорчилик ва ташаккур изҳор этадилар. Биз халқлар дўстлигининг ленинча ғояларига абадий ва чексиз содиқ бўлиб қоламиз.

Автоном республика меҳнаткашлари юбилей йили мажбуриятларини бажариш учун сабот билан курашмоқдалар. Саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ўн бир ойлик топшириғи ошириб бажарилди. Қурилиш ташкилотлари пудрат ишлари планларини муваффақиятли бажармоқда. Қўнғирот — Бейнов магистрали яна бир неча кундан кейин доимий фойдаланиш учун топширилади. Шоли етиштириш ва давлатга топшириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар анча ошириб бажарилди.

Пахтакорлар бу йилги мислсиз об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор бартараф этиб, пахта тайёрлаш давлат планини бажардилар. Шу билан бирга биз мамлакатга пахта етказиб бериш соҳасида ҳали қарздор бўлиб қолаётганлигимизни яхши биламиз. Область партия ташкилоти бутун кучни ишга солиб тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришни таъминлаш чораларини кўради.

Барча совет кишилари сингари Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари ҳам Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаб, қўллаб-қувватлайдилар, ўз сафларини жонажон партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагида янада маҳкамроқ жипслаштирадилар. Меҳнаткашларимиз СССРнинг олтин юбилейини тантанали байрам қилиб, бундан буён ҳам ўзларининг бутун куч-қувватларини Ватан бахт-саодати йўлида, КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш йўлида сарфлашга тайёр эканликларини якдиллик билан изҳор этадилар.

Фанфаралар янграйди, барабан садолари эшитилади. Мажлис қатнашчилари ўринларидан туриб, оталари ва оналарини, акалари ва опаларини улуғ айём билан муборакбод қилиш учун келган октябрятлар, пионерлар ва комсомолларни кутиб оладилар. Коммунизм бинокорларининг энг ёш авлодлари вакиллари Ватанга, партияга садоқат тўғрисида қасамёд қиладилар.

⊙

Андижон областидан табриклаш учун сўз область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. Раҳимовга берилади.

Б. Р. РАҲИМОВ НУТҚИ

Андижонликлар бу тантанали пайтда жонажон ленинчи Коммунистик партияга қизғин табрик сўзлари билан мурожаат қиладилар.

Ленинча доно миллий сиёсат туфайли коммунистик партия ҳамма қардош республикаларда, шу жумладан, Ўзбекистон ССРда экономика ва маданиятни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди. Бу муваффақиятлар Андижон областининг ривожланиши мисолида ҳам кўзга яққол кўриниб турибди. Ўтмишда ёппасига саводсиз бўлган, қолоқ қишлоқ хўжалиги ва бир қанча кустар типидаги корхоналарга эга бўлган ўлка республиканинг энг йирик ҳамда юксак даражада тараққий этган областларидан бири бўлиб қолди. Бугунги кунда бу ўлка чексиз пахтазорлари, гуллаб-яшнаётган боғлари, нефть вишкалари, машинасозлик корхоналари, электротехника, химия, тўқимачилик, озиқ-овқат саноати билан, мактаблар, олий ўқув юртлари ва ўрта махсус ўқув юртлари билан машҳурдир.

Андижоннинг кишилари ҳам камол топди. Областнинг халқ хўжалигида юзлаб фан докторлари, профессорлар ва фан кандидатлари, кўп минглаб олий маълумотли мутахассислар меҳнат қилмоқда, областнинг кўпдан-кўп илғор меҳнатчилари СССР орден ва медаллари билан мукофотланган.

Бизнинг ишчиларимиз, колхозчиларимиз, зиёлиларимиз ўзларининг илҳомбахш меҳнатларини ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллик юбилейини байрам қилаётган она-Ватанга бағишламоқдалар.

Ишчилар, инженер, техник ходимлар, саноат корхоналари, қурилиш ташкилотларининг хизматчилари, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари — областнинг барча меҳнатчилари байрамни янги меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олмоқдалар. Саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот тайёрлаш ва реализация қилиш ўн бир ойлик планини муддатидан илгари бажардилар. Қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Андижон пахтакорлари мўл ҳосил етиштирдилар ва юксак социалистик мажбуриятни бажариб, Ватанга 584 минг тонна пахта етказиб бердилар. Деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотларининг ҳамма турларини етиштириш ва тайёрлаш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар бажарилди.

Биз меҳнат соҳасидаги ишларимиз тўғрисида рапорт бериб, шонли Коммунистик партиямиз Марказий Комитетини, Совет ҳукуматини ишонтириб айтамизки, андижонликлар бундан буён ҳам Улуғ Ленин васиятларига содиқ бўлиб қоладилар. Совет Ватанимиз бундан буён ҳам гўзал ва қудратлироқ бўлиши учун меҳнат қилаверадилар.

⊙

Танаффусдан сўнг мажлисга Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев раислик қилади. У Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоевга сўз беради.

Қ. МУРТАЗОЕВ НУТҚИ

Қалбларимиз социалистик Ватанимиз, жонажон ленинчи партия учун чексиз шодлик, порлоқ бахт-саодат ҳис-туйғуси билан тўлиб-тошгандир. Биз республикамиз ҳаётида жуда катта сифат ўзгаришлари рўй берганлигидан чексиз хурсандмиз.

(Охири тўртинчи бетда).